

Altea

Orașul alb care a învățat să se apere și să seducă

DE CIPRIAN PLĂIAȘU | FOTO: SHUTTERSTOCK, ARHIVA AUTORULUI

Pe coasta estică a Spaniei, în provincia Alicante, există un oraș care pare sculptat din var și lumină. Altea nu este doar o destinație de vacanță, ci un palimpsest: fiecare epocă a scris peste cealaltă fără să șteargă complet urmele trecutului.

Privită din larg, așezarea amintește inevitabil de Santorini: case albe agățate de un promontoriu, cupole

albastre, scări abrupte care coboară spre mare. Dar dacă Santorini s-a născut dintr-o explozie vulcanică, Altea s-a modelat din frică, apărare și răbdare istorică.

Un detaliu rar invocat, dar fascinant: pe aici trece meridianul Greenwich. O linie imaginară care împarte lumea în Est și Vest traversează acest oraș mediteraneeu, ca o metaforă discretă a poziției sale între lumi – iberică, arabă, creștină, europeană.

ORAȘUL CARE S-A ZIDIT ÎMPOTRIVA LUMII

Înainte de a deveni capitală culturală a Comunității Valenciene, Altea a fost un loc strategic. Așezările iberice și romane din jur confirmă că promontoriul oferea control vizual asupra golfului. Fenicieni, greci și cartaginezi au lăsat urme comerciale; musulmanii, după 711, au înțeles potențialul defensiv al locului.

În perioada arabă, localitatea făcea parte din taifa de Denia (termenul provine din arabă *tā'ifa* – „facțiune” sau „bandă”, iar în acest caz descrie regatele musulmane care s-au format după destrămarea Califatului de Córdoba, 1031). Cartierul vechi, El Fornet, păstrează această

moștenire musulmană: străzi înguste, cotite, menite să dezorienteze eventualii atacatori. Nu era doar estetică, era și strategie.

După tratatul de la Almisra și ofensiva creștină condusă de regele creștin Jaime I de Aragón, în 1244, Altea intră în sfera coroanei aragoneze. Totuși, dominația nu a fost liniară: revolta condusă de al-Azraq a menținut tensiunea ani la rând. Bellaguarda, cel mai vechi cartier creștin, a fost conceput ca bastion defensiv.

Orașul a fost fortificat pentru a proteja tradițiile alquerías – mici comunități rurale tradiționale de origine andaluză (andalusí), formate din familii dedicate

agriculturii și creșterii animalelor.

Localnicii încă numesc unul dintre punctele de belvedere „la muralla” – adică zidul. Din sistemul defensiv s-au păstrat Torre de Bellaguarda, Torre de la Galera, Portal Nou și Portal Vell, toate fiind fragmente dintr-o arhitectură a fricii.

Secolul al XVII-lea a fost o perioadă dură. Pirații nord-africani atacau frecvent coasta. Altea trăia între ziduri și vigilență.

1705: CÂND ISTORIA EUROPEANĂ A DEBARCAT ÎN GOLF

În timpul Războiului de Succesiune Spaniolă, arhiducele Carol al VI-lea (pretendent habsburgic la tronul Spaniei) a debarcat în Golful Altea, sprijinit de o flotă anglo-olandeză. Debarcarea a schimbat echilibrul regional și a transformat orașul într-un punct-cheie al confruntării dintre Bourboni și Habsburgi.

Nu era prima dată când Altea devenea scenă pentru istoria mare. Dar momentul a consolidat statutul strategic al localității și a lăsat urme heraldice și simbolice în identitatea sa.

„CUPOLA MEDITERANEI”

Biserica Nuestra Señora del Consuelo din Altea, situată în provincia Alicante, în Comunitatea Valenciană, este simbolul vizual al orașului și unul dintre cele mai reprezentative monumente ale sale.

Amplasată în punctul cel mai înalt al centrului vechi, domină așezarea prin cele două cupole acoperite cu ceramica albastră și albă, care i-au adus supranumele de „Cupola Mediteranei”. Încadrată în ansamblul istoric declarat Bun de Interes Cultural din 2013, biserica se integrează armonios în vechile ziduri de apărare și în rețeaua de străduțe înguste care urcă spre piața sa largă, deschisă la începutul secolului al XX-lea.

Originile lăcașului datează din 1607, când arhitecții Pere și Damià de la Cámara au început construirea unei biserici lângă castelul fortificat al localității. Finalizată în 1617 și devenită parohie în 1640, prima construcție avea un caracter auster, integrat în sistemul defensiv al orașului. În secolul al XIX-lea, odată cu transformările urbane și demolarea bastioanelor și a castelului, s-a conturat ideea unui nou edificiu. Între 1901 și 1910, la inițiativa preotului Don Juan Bautista Cremades Peiró, a fost ridicată actuala biserică, după planurile arhitecților Adrián și Julio Vela Gadea, fiind sfințită la 18 septembrie 1910.

Arhitectura sa îmbină elemente neoclasice și moderniste, într-un eclecticism rafinat. Planul este în formă de cruce latină, cu capele laterale și contraforturi interioare, iar absida poligonală, prevăzută cu deambulatoriu, o singularizează în peisajul ecleziastic regional. Fațada clasicistă,

cu arc semicircular și două clopotnițe – dintre care cea stângă este mai înaltă – accentuează monumentalitatea ansamblului. Deasupra transeptului se ridică spectaculoasa cupolă cu țiglă smălțuită în albastru și alb, devenită reper vizual al coastei mediteraneene.

Interiorul impresionează prin decorul baroc cu motive florale aurite și prin bogăția detaliilor: pilaștri cu capiteli corintice compuse, frize academice, influențe neogotice și accente moderniste, inclusiv elemente ceramice decorative inspirate din imaginarii fantastic. Se remarcă statuile din lemn policrom ale Preasfântului Hristos al Săgrariului și ale Fecioarei Nuestra Señora del Consuelo. Actuala statuie a Fecioarei datează din 1941, după ce precedentă a fost distrusă în timpul Războiului Civil Spaniol, de trupele republicane.

Urcarea pe Calle Major spre scara pavată cu piatră închisă reprezintă un adevărat ritual urban. Din Piața Bisericii, privirea se deschide către Benidorm, Sierra de Bernia și stânca Penyal d'Ifac, iar fiecare balcon devine un mirador spre mare. Astfel, biserica nu este doar un monument religios, ci și inima simbolică și panoramică a orașului Altea.

PORT, PESCARI, MIROS DE SARE

Înainte de a deveni refugiu boem, Altea a fost mic orășel de pescari și agricultori. Străzile Mar, Sant Pere

și Pescadors erau cândva pline de plase întinse la uscat. Cofradía și lonja de pescadores funcționează încă; seara, peștele este licitat înainte de a ajunge în restaurante.

Gastronomia locală păstrează această filiație marină: orez cu caracatiță, cod sau bogavante (homar), „cocas a la llumà” (un fel de pizza locală – un blat pe care se puneau ulei de măsline și ce se mai găsea în gospodărie), „empanade” (plăcinte, n.r.) cu spanac și anșoa. Tradiția porcului celebrată în timpul Postului Mare și festivalul Encontes – dedicat artei poveștii – completează o cultură care îmbină ritualul rural cu convivialitatea mediteraneeană.

LEGENDE ȘI CONTRASTE

Mascarat – o zonă abruptă a coastei – își trage numele, potrivit unei

legende, de la un bandit mascat care s-ar fi ascuns în munți. Alții vorbesc despre o figură biblică rătăcitoare. Ca în multe orașe mediteraneene, legenda completează istoria.

Canionul Mascarat este un impresionant canion natural situat între Altea și Calpe, caracterizat prin pereți de stâncă înalți și un defileu îngust spectaculos. Traseul său dramatic, cu poduri care leagă pereții verticali, lumini și umbre contrastante și oportunități pentru drumeții sau aventuri ghidate, atrage iubitorii de natură și sporturi în aer liber aproape de coasta mediteraneeană spaniolă.

La doar câțiva pași de Mascarat se află Playa del Mascarat, o plajă de bolovani cu ape limpezi și un golf protejat format de Punta del Mascarat și digul nordic al mării de sport, ideală pentru înot și scufundări.

La câțiva kilometri, Altea la Vella păstrează nucleul original, iar spre Altea Hills se ridică surprinzător cupolele aurii ale Bisericii Ortodoxe Ruse Templo del Arcángel Miguel, construită în 2007 – prima biserică ortodoxă rusă ridicată special în Spania. O altă suprapunere de identități într-un oraș obișnuit cu straturile.

BOEMII ȘI ARTIȘTII

În anii '60, Altea a devenit un magnet pentru artiști europeni. Atelierele s-au deschis direct spre stradă, iar orașul s-a transformat într-un atelier

colectiv. Eberhard Schlotter, pictor de renume internațional, este unul dintre numele asociate cu această efervescentă.

Prezența Facultății de Arte Frumoase (Universitatea Miguel Hernández) și existența Centrului Cultural Palau Altea au consolidat statutul orașului drept capitală culturală regională. Expoziții, teatru, dans, operă – cultura nu este aici un decor, ci o practică vie. Plaja stâncoasă și plină de pietre a ținut departe turiștii care doreau doar soare, baie în mare și nisip fin. Între Santorini și Levant

Comparată frecvent cu Santorini pentru albul caselor și cupolele albastre, Altea are însă o diferență esențială: nu este un decor turistic creat pentru fotografie. Este un oraș care s-a apărut, s-a repopulat, a fost atacat, a negociat cu regate și imperii.

Zidurile care odinioară o protejau de invadatori nu mai există în forma lor originală. În schimb, orașul s-a deschis artiștilor, călătorilor, investitorilor. Acest colț pitoresc al Mediteranei este mai mult decât o destinație turistică: este o sursă de inspirație. Atât de mult, încât și SEAT, emblematicul brand auto spaniol, i-a împrumutat numele pentru unul dintre modelele sale.

Altea rămâne un paradox mediteraneean: un oraș care și-a construit identitatea din apărare și a transformat-o în seducție.

